श्री

સિદ્ધાર્થ કુમાર

નાટકનાં ગાયનો.

શ્રી અમૃત નાટક સમાજને

ભજવવા સારૂ:

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

જયંતીલાલ કેશવલાલ અધ્યાપક.

રવિન્દ્ર કોટેજ-મેસાણા

સંવત ૧૯૮૫ — સને ૧૯૨૯

આવૃત્તિ ૧ લી પ્રત ૧

કીંમત. ૦-૪-૦

ઠે. ઘીકાંટા રોડ સીવીલ હોસ્પીતાલ—અમદાવાદ

અર્પણ પત્રિકા

નેકનામદાર સખાવતે બહાદુર શેઠાણી હરકુંવર-
બાઇના પ્રપૌત્ર શેઠ અનુભાઇ કાળીદાસ.

અમદાવાદ.

જેઓ મારા બાળસ્નેહી હોઇ સ્નેહ બીજને સીંચન કરી મારા હૃદયના ભાવ રૂપી અંકુશની વૃદ્ધિ કરી વખતો વખત મારા ઉપર ઉપકાર કરતા આવ્યા છે. તેમનો બદલો હું વાળી શકુ તેમ નથી પરંતુ આ નાટક તેમને અર્પણ કરી મારી જાતને કેટલેક અંશે અનૃણી થએલો માની તેમની અમર કીર્તી તેમના વડીલો માફક દેશ દેશાંતરમાં થઇ તેઓ જય પામો તેમ ઇચ્છુ છું.

પોલીસ લાઇન પાછળ
રવીન્દ્ર કોટેજ
મેસાણા તા. ૧૮-૮-૨૯

જયંતીલાલ કેશવલાલ.
અધ્યાપક.

श्री संखेश्वर पार्श्वनाथाय नमः ॥

સિધ્ધાર્થ કુમાર.

નાટકનો ટુંક સાર

અંક પહેલો.

પ્રસ્તાવના—ભારત માતાનું દર્શન, ભારતમાતા સિધ્ધાર્થ કુમાર (બુધ્ધદેવ) નામનું નાટક ભજવવા પાત્રોને આજ્ઞા કરે છે.

પ્રવેશ ૧ લો.–(સ્વર્ગ વિહાર) દયા, ધર્મ અને શાંન્તીને હીંસા, પાખંડ, અને સ્વાર્થ દબાવે છે. મહાદેવનું પ્રગટ થવું, દયા, ધર્મ, અને શાંન્તીને બચાવે છે. અને તેમને ભગવાન બુદ્ધનો અવતાર થયાની સુચના આપે છે. સિધ્ધાર્થ કુમારના હૃદયમાં વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન કરાવવા માટે મહાદેવનું ઈન્દ્ર કુબેર અને વરૂણને બોલાવવા.

પ્રવેશ ૨ જો. —(જંગલ) સિધ્ધાર્થ કુમારનું તેના મીત્રો સાથે વનક્રીડા કરવા આવવું, સાપનું દેડકાને ગળવું પાછળથી સમળીનું આવીને સાપને ઉપાડવો સિધ્ધાર્થ કુમારનું એક પ્રાણી બીજા

પ્રાણીનો ખોરાક છે તે જોઇને વ્યાકુળ થવું. દેવદત્તના તીરથી હંસનું જમીન ઉપર પડવું, સિધ્ધાર્થ કુમાર હંસની રક્ષા કરે છે. ત્યાં દેવદત્ત આવીને હંસની માંગણી કરે છે.

પ્રવેશ ૩ જો—(દરબાર) સિધ્ધાર્થ કુમારને એકાન્ત તથા વૈરાગ્ય ગમે છે. તેથી રાજા શુધ્ધોદનને ચિન્તા થાય છે તેથી સિધ્ધાર્થ કુમારના લગ્નના સારૂ વીચાર કરે છે. તેવામાં દેવદત્ત તથા સિધ્ધાર્થ કુમારનું હંસના સંબંધમાં વાદવીવાદ કરતાં આવવું, હંસને છોડી દેવો.

પ્રવેશ ૪ થો—(જંગલ) પોતાના રૂપના પાખંડી સાધુ વખાણ કરે છે. ત્યાં ધનપતિ નામના વાણીયાનું સોનાસીધ્ધી માટે જવું પાખંડી સાધુનું પુજારીને મળીને સોનું ઉડાડવાનો પ્રપંચ ગોઠવવો.

પ્રવેશ ૫ મો—(રાજમહેલ) યશોધરાની પતિભક્તિ, સિધ્ધાર્થ કુમારનું સ્વપ્ન જોઇને અચાનક જાગવું યશોધરાના પ્રેમમાં સિધ્ધાર્થ કુમારનું સપડાવવું આકાશવાણીથી સિધ્ધાર્થ કુમારને સચેત કરવો, સિધ્ધાર્થ કુમારનું સારથી છન્દકને લઇને શહેર જોવા સારૂ જવું.

પ્રવેશ ૬ ઠો—(જંગલ) પુજારીની મદદથી પાખંડી સાધુ ધનપતિની સ્રીના દાગીના ઉડાડવા, ધનપતિની સ્ત્રીનું આવવું, પાપ જાહેર થવાના ભયથી સાધુનું નાસવું, ધનપતિનું પોતાની મુર્ખાઈ ઉપર રોવું તથા આત્મહત્યા કરવા તૈયાર થાય છે ત્યાં દયા ઉપદેશ આપી ધનપતિને બચાવવો.

પ્રવેશ ૭ મો—(નગર) સિધ્ધાર્થ કુમારનું શહેર જોવા નીકળવું; ઘરડા; રોગી તથા મડદાઓ જોઈને વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થવો,

પ્રવેશ ૮ મો—(રાજ્ય મહાલય.) રાજા શુદ્ધોદનને ભયંકર સ્વપ્ન આવવું; સિધાર્થ કુમારનું સંસારનું દુખ દુર કરવા માટે વિહાયગીરી માગવી, રાજા શુદ્ધોદનને શોક ઉત્પન્ન થવો,

પ્રવેશ ૯ મો—(શયન મંદીર) સંસારના કલ્યાણના સારૂ તેમજ સત્યની ખોળ કરવા સિદ્ધાર્થ કુમાર રાજ્યનો તેમજ યશોધરા રાણી તથા કુમાર રાહુલનો ત્યાગ કરે છે. ટેબ્લો.

અંક બીજો.

પ્રવેશ ૧ લો—(જંગલ) સિદ્ધાર્થ કુમારની કઠણ તપશ્ચર્યા જોઇને બે શીષ્યોનું આશ્ચર્ય થવું; દેવ કન્યાઓનું ગાયન તેથા સિદ્ધાર્થ કુમારના વીચારો બદલાવવા શુદ્ર સ્ત્રી ઓના હાથનું ખીરનું સિદ્ધાર્થ કુમારનું ભોજન કરવું.

પ્રવેશ ૨ જો—(જંગલનો રસ્તો) સિદ્ધાર્થ કુમાર એક લંગડા બકરાની રક્ષા કરે છે,

પ્રવેશ ૩ જો—(યજ્ઞશાળા) સિદ્ધાર્થ કુમાર બિમ્બસાર રાજાની યજ્ઞશાળામાં ઉપદેશ આપી જીવ હિંસા-રોકાવે છે અને તેના ઉપદેશથી શમનક તરવાર ફેંકીને ચાલ્યો જાય છે બિમ્બસાર રાજા પોતાના રાજ્યમાં જીવ હિંસા કરવી નહી તેવો ઢંઢેરો પીટાવે છે.

પ્રવેશ ૪ થો—(જંગલ) રતિ અને કામદેવનું પોતાની સેના ક્રોધ, લોભ, મોહ વીગેરે સહીત આવવું, અને સિદ્ધાર્થ કુમારના કામ કાજમાં વિઘ્ન પડે તેવી યુક્તિ ગોઠવવી,

પ્રવેશ ૫ મો—(તપોવન) સિદ્ધાર્થ કુમાર ધ્યાનમાં બેઠેલા છે ત્યાં વસંતનું આવવું, યશોધરાના વેશ-

માં રતિનું સાહેલીઓ સાથે સિદ્ધાર્થ કુમારને છળવા સારૂ આવવું પણ તેમાં નિષ્ફળ થવું કામદેવની ચડાઇ, બાદ ધરતીકંપ થઇને ગાજ વિજ સાથે વરસાદનું પડવું છતાં સિદ્ધાર્થ કુમારનું ડગવું નહી. સિધાર્થ કુમારને કેવળ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થવાથી બુદ્ધા અવતાર થવો દેવતાઓનું આવવું ને ભગવાન બુધ્ધની સ્તુતી કરવી,

---

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧ લો—(ઉપવન) સિધાર્થ કુમારનો હાર જોઇ યશોધરાને વિરહ ઉત્પન્ન થવો. દાસીઓ આવી યશોધરા રાણીને આશ્વાસન આપે છે. રાજકુમાર સિધાર્થના વીયોગમાં રાજા શુધ્ધોદન તથા માતા ગૌતમીનું દુખી થવું બે વેપારીઓ આવીને યશોધરા રાણીને સિધાર્થ કુમારને કેવળ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું છે તેવા ખબર આપવા.

પ્રવેશ ૨ જો—(મઠ) સીધાર્થ કુમારને કલંકીત કરવા સારૂ મહીશ્વર તેના દોસ્તોની સંગાથે કામકળા વેશ્યાને મોકલવી.

પ્રવેશ ૩ જો—(વિહાર) બિમ્બસાર રાજા સેનાપતિની સંગાથે બુધ્ધનો ઉપદેશ સાંભળવા સારૂ આવવું ત્યાં બુદ્ધનો ઉપદેશ સાંભળીને કામકળા વેશ્યા મહીધરનો પ્રપંચ જાહેર કરે છે. ત્યાં છન્દકનું આવવું. ભગવાન બુદ્ધને રાજા શુદ્ધોદન તથા રાણી યશોધરાનો સંદેશો કહેવો.

પ્રવેશ ૪ થો. (રસ્તો) બુદ્ધનો શાસ્ત્રનો ઉપદેશ, એક છોકરાને લાગવો અને તેથી તે છોકરો રમતમાં ધર્મનો અભ્યાસ કરે છે.

પ્રવેશ ૫ મો. (અંતઃપુર) રાણી યશોધરાના અંતઃપુરમાં પતિ વિરહ, એક દાસી આવી ભગવાન બુદ્ધ આવ્યા છે તેવા સમાચાર આપવા, કુમાર રાહુલનું ત્યાં આગળ આવવું, સાત વર્ષ પછી યશોધરા રાણીને બુદ્ધનાં દર્શન, કુમાર રાહુલ યશોધરા તથા રાજા શુદ્ધોદન માતા ગૌતમી વીગેરે સર્વેનો મેળાપ છેવટનો આનંદ.

પાત્રોનાં નામ

પુરૂષ પાત્રો.

સિદ્ધાર્થ કુમાર— બુદ્ધદેવ

રાજા-શુદ્ધોદન--સિદ્ધાર્થ કુમારના પિતા.

રાહુલ કુમાર--સિદ્ધાર્થ કુમારનો પુત્ર.

રાજા બિમ્બસાર--એક રાજા.

સ્ત્રી પાત્રો.

યશોધરા—સિદ્ધાર્થ કુમારની રાણી.

ગૌતમી--સિદ્ધાર્થ કુમારની મા.

વીગેરે.

શ્રમનક, બાવા, સાધુ, સન્યાસી, કામ, ક્રોધ, લોભ વીગેરે વીગેરે

॥ श्री संखेश्वर पार्श्वनाथाय नमः ॥

સિદ્ધાર્થ કુમાર

નાટકનાં ગાયનો.

અંક ૧ લો.

ગાયન ૧.

સ્વામી તુહી તારનહાર સર્વ દુઃખ વિનાશન
સબ તોહી સેવે, સન્તાન મનરંજ, જગવન્દન,
તેરો નામ, સુખકો ધામ, ધરણી ધારન
ૐકાર, ઘટ ઘટમે રમ રહા તૂ
તેરો જાપ જપેં સુરનર મુનિ ખગ મૃગ આદિ
તુમ બિન નાહીં કોઉ હમરો પ્રભુ ભવકે હરો ભય,
વિનતી સુન લીજે
વિનય કરત હૈં સ્વદેશકી નૈયા લગે પાર.

ગાયન ૨

પુરૂષ ૧ લો   દોહા.

જય ભારત જનની જય ભારત જનની,
અતલ તલીત ધૌંકર તળ પદ તલ. ૧
અરપીત રક્ત રાસ નીત નીરમલ. ૨
સુખમે સુચીતા નીલય હીમાલ્ય ૧
શુભ મુકુટ પહેનાત સુખ મય ૨

પુરૂષ ૨ જો જયતી રૂચીર રમણી. (૨).... .... ૧
સુરજ જીસકો રોજ જગાતા
પુર્ણચંદ્ર સીન્દુર લગાતા,. ૧
સુચી બસન્ત શ્રંગાર સજાતા
મલીયા નીલહએ ચમર ઢુલાતા. ૨
જયતી રૂચી રમણી.

પુરૂષ ૩ જો જય દાનવ દલની (૨)
જય જય કાલી માતુ ત્રીશુલીની,
વાણી વાલમીકી પ્રસુતીની. ૧

જય લક્ષ્મી ધન ધાન્ય વીભુતીની,

જયતી જગત જનની સુનંદીની.

મુસલમાન જયતી જગત જનની (૨) જય જય કાલી માતુ.

હીન્દુ શીખ્ખ બુદ્ધ ઇસાઇ,

જૈન મુસલમા સબહેં ભાઈ, ૧

હમને હેહ તુજહીસે પ્રાઈ,

તુજે પ્રણામ કરે હમ ભાઇ. ૨

જયતી જગત જનની

ગાયન ૩

બધા— વન્દે માતરમ્

સૂજલાં સફલાં, મલજલ શીતલામ્

શસ્ય સ્યામલા માતરમ્—વન્દે માતરમ્

શુભ્ર જ્યોત્સ્ના પુલકિત યાંમિનીત

ફુલ્લ કુસુગિત દ્રુમદલ શાભિનીમ્

સુહાસિનીમ્ સુમધુર ભાષિણીમ્

સુખદાં વરદાં માતરમ્ વન્દે માતરમ્

ત્રીંશકોટિ કંઠ કલકલ નિનાદ કરાલે

દ્વિત્રીંસ-કોટી ભુજૈ ધૃત ખરકર વાલે
કે બોલે માંતુમિ અબલે
બહુબલ ધારિણીમ્ નમામિ તારિણીમ્
રિપુદલ વારિણીમ્ માતરમ્—વન્દે માતરમ્

ગાયન ૪

પાત્રગણ.—હે જન્મ ભૂમિ ભારત હમ તુઝકો આદરેંગે
નિજ બાહુબલ સે તેરે સંકટ સભી હરેંગે
તન મન વચનસે ધનસે સેવા તેરી કરેંગે
તેરે લિએ જીએંગે તેરેલિએ મરેંગે
થી દુધની તેરા ભર પેટ નિત પિયા હૈ
ઇસ હેત મનમે હમને દઢ નેમ યહ લીયા હૈ—તેરે
આએગી યદી વિપત્તિ કુછ હંસ કર ઉસે સહેંગે
સેવામેં તેરી માતા તત્પર સદા રહેંગે

ગાયન પ

સિદ્ધાર્થ કુમાર—મોહે નિશિ દિન કલ ન પરત
જગતકી ગતી લખત અદ્ભુત

ઉસ જગ પૈ કૈસ઼ે કૌન બઢત— મોહે.
રહત રટના યહી જીયકી
મિટે શંક્કા સકલ હિયકી
કોઉ વિધ ચિત થીર ન ધરત—મોહે.

ગાયન ૬

કામકળાની સખીઓ—

મરી જે હીજકો દીદાર તો દીખા દેના
તુમ્હીને દે દીયા હય, તુમહી દવા દેના.

નજરીયાં પ્રેમ ભરી તરસે
બાવરીયાં કો મારા ગરજી ઠ તા ના ડરસે. નજરીયા.
ચંદ્રબદન સાજન મન મોહન કયા બોલુ હાતીમનકી.
કારે કરૂં સખી મન લલચાવે કુછ ન કહું ડર ડરશે નજરીયા.

ગાયન ૭

સિદ્ધાર્થ કુમાર—અધીન હોકર બુરા હૈ જીના

હૈ મરના અચ્છા સ્વતંત્ર હોકર
સરલકો તજ કર ગરબસે પ્યાલા
હૈ ભરના અચ્છા સ્વતંત્ર હોકર

પડી હો હાથોંમે હથ કડી ચન્રી
તો સ્વર્ગકે સુખસે લાભ કય હૈ
નરકકે દુખમેં નિવાસ નિશિ દિન
હૈ કરના અચ્છા સ્વતંત્ર હોકર
જો દાસ હોકર મિલે ભવનમેં,
સુસ્વાદુ ભોજન તો તુચ્છ હૈ વહ
સદૈવ ઉપવાસ કરકે વન વન
વિચરના અચ્છા સ્વતંત્ર હોકર
મિલે ઉપાધી યા માન પદવા
જો સેવા કરકે તો વ્યર્થ હૈં સબ
ઘૃણા કે ગઢ હે મેં હોકે વ્યાકુલ
ઉતરના અચ્છા સ્વતંત્ર હોકર

ગાયન ૮

સાધુ— છલસે બલસે કલ કૌશલસે
દલ દલમેં ભી હે ફલ ફલતા
બિન રંગ જમાએ બિન ઢંગ જમાએ
ઈસ જગમે કામ નહી ચલતા

કુટિલ નીતિ જબ હો રગ રગમેં
મિલતી હૈ માયા પગ પગમેં
બિન ભંડ બને, પાખંડ કિયે બસ ભૂખંડ
મેં કુછ નહીં મિલતા
જો ચાહો ચેન ઉડાના તો સબ સીખો
યુક્તિ લડાના

ગાયન ૯

સખીયો—સખીરી પ્રિયતમ પ્રભુ હૈં સબકે પ્રાણાધાર
હમારે તન મન સજન સાજનપર બલિહાર
યશોધરા—પતિસેવામેં પત્નીકી પત હૈ ઔર શુભ શ્રુંગાર–સ.
સખીયો—સતી નારીકી સ્વામી ભકિતસે હોવે નયા પાર
પ્રાણપતિકી પ્રેમ પ્રીતિમે,
યશોધરા—મગન રહે નિત પદ પંકજકો પૂજે બારંબાર
સખીયે—છાઇ હરિયાકી, સુનો આલી
કાલી કોયલિયા કા ગાન

યશોધરા—મેરી પતિહી કી પ્રીતીમેં લાલી હૈ
સખીયો—ઇસ લાલીકી શોભા નિરાલી હૈ
સુમન સુમન પર હૈ કુંજન મગન હૈ મનવા. છાઇ
નિશિ તારા ગનસે ભરી
નીરખી શશિ છબિ મગન અતિપ્રાન
યશોધરા—પી પી પપીહા કહકે કરે હૈ
મેરે પિયાકા ધ્યાન
સિદ્ધાર્થ—એક પાન હમે દો આન પ્યારી અપને હાથોંસે
સખીયો—હર્ષકી વર્ષા, ચારોં ઓર, બોલે મોર,
યશોધરા—ઇન પર સબ બલીદાન. છાઈ

ગાયન ૧૦

આકાશવાણી—ફિરતે હૈ સુખકી ખોજમેં દિન રેન,
ફિરભી મિલતા નહીં કિસીકો ચેન
મચ રહા હૈ જગતમેં હા હા કાર
રણ સ્થલ હૈ બના હુઆ સંસાર

કુછ ભરોસા નહી હૈ પ્રાણીકા,
માનો એક બુલબુલા હૈ પાનીકા.
જાનના ચાહતે હૈ હમ યહ ભેદ,
પર સમઝતે નહીં યહી હૈ ખેદ.

ગાયન ૧૧

કર્મ વશ આડે દુખકે ઘેરેમેં
ઠોકરેં ખાતે હૈં અન્ધેરે મેં
કર રહા હૈ પ્રતિક્ષા સંસાર
દીન દુખીયોંકા કીજીયે ઉદ્ધાર
પ્રેમ પ્રેમીકી પ્રીતીકો છોડો
રાજ્યસે રાજપુત્ર મુખ મોડો
નહી અવસર વિલંબ કરનેકા
હૈં સમય આપકે વિચરનેકા.

ગાયન ૧૨

ધનપતિ—હાય હાય ! બિગડ ગયા ઘર રે
સ્ત્રી— હે ઇશ્વર !
ધનપતિ— રૂદન ન કર
સ્ત્રી— ચલ પરેકર, કરરે બીગડ

ધનપાત— હમને તો દમડી દમડી કરકે
જોડા થા સોના, હે રામા
સ્ત્રી— હાય ઉસી બાતકા મુઝે ભી તો
હૈયા સારા રોના
ધનપતિ— યહ તોં રસાયનસે હી ગઢા ભરેગા
સ્ત્રી— અચ્છા વહી બાતે ફિર
ધનપતિ— પકડું કાન પકડું કાન
સ્ત્રી— પતિ અજ્ઞાન
ધનપતિ— બુદ્ધિ પ્રદાન
સ્ત્રી— કરો ભગવાન
ધનપતિ—હે નારાયન સુધિ હમરી લે

અંક ૨ જો.

ગાયન ૧૩

આકાશવાણી—જુગતકી વીણા બજે તો વિજય હૈ
દેહ દમનકી નય દુખમય હૈ
જૈસે ઢીલે તારકી બીના
બજે ન નિકલે સ્વર રસ ભીના
તૈસેહી અધીક ખીંચનેસે ભી
તાર ટુટ જાનેકા ભય હૈ — જુગત
સમતાં ગુલીસે જબ યહ બજેગી
તભી મધુર ઝંકાર ઉઠેગી
જગતકો ઉસસે હી શાંતિ મિલેગી
વ્યાકુલકી પ્રભુ યહી વિનય હૈ. — જુગત

ગાયન ૧૪

શુદ્ર સ્ત્રીઓ—ચલિયે વનદેવકે પુજનકો
કરેં પ્રેમસે દર્શન હર્ષ ભરેં
હૈં સફલ મનોરથ આજ ફલે
સબહી અપને યે ચિત ધરેં
નિજ મનકી આશા પુરી હો
ધન ભાગ હમારે જોયે મિલા અવસર.

ગાયન ૧૫

સિદ્ધાર્થ કુમાર—સંસાર હૈ સબ માયા
નિસ્સાર જૈસે છાયા
ચંચલ તન, મન ચંચલ
જોબન જીવન ચંચલ
ચંચલ હૈ યહ કાયા
ધન ધામ સુખ દુઃખ ચંચલ
ચંચલ રવિ શશિ જલ થલ
સારે જગમેં કોઈ ભી અચલ ન આયા
પ્રકૃતિને બતાયા
સંસાર હૈ સબ માયા

ગાયન ૧૬

કામદેવની સેના—સરલ સુખદ, સુધર સુભગ
છવી સુહાવની, હૃદય હારીની
પરમ રૂચિર, મલય પવન, ધીરે બહ રહી
સુધિ વિસારિની, હૃદય હારીની
કુસુમ ભરે કુંજ કુંજ ગુંજત હૈ ભ્રમર પુંજ
ચારૂ ચન્દકી ખિલી ચાન્દીની
વ્યાકુલ ગાન, આકુલ પ્રાન કોકીલ ગા રહી
બન વિહારિનિ હૃદય હારિની.

ગાયન ૧૭

આકાશ વાણી—વસુધાકી આજ કૈસી શોભા અપાર હૈ
પાવન પ્રકૃતિકે રાજમેં ચહુ દિશિ સુખદ બહાર હૈ
સંકટ સબહી આજ જગતકે દૂર હોંગે
સખી ગાઓ પ્યારા મધુર ગાન
પ્રેમ શાન્તિ ચહુ ઓર દીખાતી
વરસત શુભ કરૂણાકી ધાર સુખદ બહાર હૈ.

ગાયન ૧૮

રતિ તથા સાહેલીઓ—તનિક નેન ખોલ બૈન સૈન કરો હમસે પ્યારે
છાયો ચહું દિશિ વસંત આયો યૌવન કોતન્ત
ત્રિવિધ પવન ચલત કરત ગુંચ ભ્રમર કારે કારે
ઐસે સુહાને સમયમેં કુંવર તુમપર યે ઉદાસી
રાવરે વનવાસી, તુમ્હારી પ્રેમ પ્યાસી
યે દાસી પડે પઈયાં
આઓ ઉઠો ડારો હમારે ગલબય્યાં
યુવકોંસે ભી યોગજો ચાહે થા વિધિ વામ
તો કયોં તરૂણાઈ દઈ કયોં ઉપજાયો કામ
તિહારી ફબન નિરખ સજન મગન હૈ મન
સુધિ વિસારે.

ગાયન ૧૯

રતિ તથા સાહેલીયો—

તરૂણી છબીલી સુમુખિ રસીલી પ્રિયા રંગીલી સુકુમારી
અલબેલી ઉન્મત્ત નવેલી વિમલ ચન્દ્રસી ઉજીયારી
ગોલ અમોલ કપોલવતી મૃગનયની પિક વયની પ્યારી
રમી નહીં જો એસી નારી તો નર દેહ વૃથા ધારી— તરૂણી
વિખરે કેશ વેશ અતિ સુંદર ખુલી કંચુકી ડોરી
હલકી મલમલકી સારીમેં ઝલકે કુછ ગોરી ગોરી
એક કર હો કામીનીકી કટિમેં એકઉ રોજ સુખ લિયા કરે
આધે નેત્ર ખુલે વ્યાકુલ મુખસે અધરામૃત પિયા કરે.

ગાયન ૨૦

દેવી દેવતા—જયતિ બુદ્ધ શુદ્ધ ચિત્ત શાંતિ શીલ શુભ વિચાર
જયતિ સત્વ જ્ઞાન ખાન જયતિ રૂદ્ધ હૃદય વિકાર
અવતરે હેં નાથ આપ ટારનેકો ભૂમિ ભાર
ખોલનેકો દીન હીન જીવ હેતુ મોક્ષ દ્વાર
ચારો ઓર છુપૈ ઘોર હો રહા હે અત્યાચાર
આજ જ્ઞાન દીપ દાન દે મિટાઓ અન્ધકાર
કીજીએ દુખીત જનોંકી અબ પુકાર અંગીકાર
સકલ વિકલ સૃષ્ટિ પર હો કૃપા દ્રષ્ટિ દયા ધાર.

અંક ૩ જો.

ગાયન ૨૧

યશોધરા—કહાં ગયે કિત ગયે પ્રીતમ મોરે પ્રાન
તજ કર ઇસ દીના અબલાકા ધ્યાન
જીવન જ્વાલા સમ હૈ મોહે જલાતા
ઉન બિન ભવન બના હૈ સ્મસાન.

ગાયન ૨૨

યશોધરા—તનધન ધામ ધરણિ પુર રાજૂ
પતિ વિહીન સબ શોક સમાજૂ
જીય વિનુ દેહ નદી વિનુ વારી
તૈસે હિ નાથ પુરૂષ બિનુ નારી
પ્રાણનાથ તુમ બિનુ જગ માહીં
મોહે તો સુખ સપને હુ નાહીં

ગાયન ૨૩

સખીયો—હો પ્યારી કાહેકો ઇતના અધીર
દયા શીલ પતિ દેવ વેગહી આવેંગે તવ તીર,—
હરૈં સબ પીર
નાહીં બરસાઓ નયનનસોં નીર
યશોધરા—ઉર બિચ મોરે જીયાં બિરહા કે લાગે તીર
સખીઓ—રખ મનમેં ધીર રી હો પ્યારી

ગાયન ૨૪

કામકળા—માધવ મોરો મન હર લીયો બંશી અધર સુનાય
હિય આકુલવ્યાકુલ ભયો, નયનન નીંદ નઆય
આજ તો હે મિલો સખી કુંજન પિહરવા
કાહે બોલે ઝુંઠ બૈના કહે દેત તોરે ને ।
દેખોના બિથુર રહે મુખપર બરવા.— આજ
અંગિયાકે બન્દ ટૂટ કરસે કંઅન છૂટે
એક એક કે ચાર ઉપટે હે હરવા. આજ

ગાયન ૨૫

કામકળા— બાંટે સય્યાંને ને બૈયાં મરોર ડારી
ઝપટ લિપટ ચુરીયાં તોર ફોર ડારી
નિઠુર પિયા તુમ બડે હો હઠીલે
મૂરખ અનારી એયસી દેત મૈકા ગારી

ગાયન ૨૬

છોકરો— ઘર ચલતે હુએ મૈ હાયડરૂં
પિતા— તેરા નાકમેં દમ ઇસી આન કરૂં
છોકરો—સમઝા હૈ પર તિય માત સમાન
પિતા— ઇસકે પૈસે કો કૈસે મેં હાય ભરૂં

છોકરો— પહલાદ અરૂ દુસરા પદ
ઇન દોનોં પદોંકા અભ્યાસ કિયા

પિતા— તોડ ડાલૂંગા મેં તેરી હડી
તૂને કુપુત મેરા યે નાશ કિયા

ડોશી— પૈસે ઘડે કે દો

મીઠાઈ વાળો—દામ પેડે કે દો

છોકરો— દોનોં કો એક એક દો

પિતા— હાય ક્યાં મ કૃહું ઘર:—

ગાયન ૨૭

યશોધરા—હાય! પિયા નહીં આએ
ઉન બિન મોરે નૈન બહે જાય મોરા જીયા ઘબરાયે
લલીત ફૂલ રહીં કલિયાં ગુંજતા અલિ પુંજ હૈ
મીઠે પ્યારે ન્યારે સુરસે કૂક રહી કોકીલા
પિયા બિન મોકે સારે જગમેં નાહી ભાએ
નાહીં કુછ સુહાએ. હાય

ગા ૨૮

કોરસ— જ્યોતિ પ્રકટ ભઈ, દુ:ખ નિશા ગઈ
નીલ ગગનમે ચમક રહી હૈ, કરૂણા કરકી કિરણ નઈ

શાન્તિ શાન્તિ શાન્તિ